

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 314/2011-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa o prijatej sťažnosti súdneho exekútora JUDr. M. B., S., zastúpeného advokátom JUDr. R. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom vlastníť majetok zaručeným v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a s právom zaručeným v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 Co 44/2010-71 z 21. apríla 2010 takto

r o z h o d o l :

Základné právo JUDr. M. B. na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom vlastníť majetok zaručeným

v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a s právom zaručeným v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 Co 44/2010-71 z 21. apríla 2010 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 314/2011-17 z 30. júna 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť súdneho exekútora JUDr. M. B., S. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení so základným právom vlastníť majetok zaručeným v čl. 20 ods. 1 ústavy a s právom zaručeným v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 44/2010-71 z 21. apríla 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Ex 604/05 sťažovateľ na základe poverenia vydaného Okresným súdom Banská Bystrica č. 5601/013139 z 2. januára 2006 vykonával funkciu súdneho exekútora, pričom v súvislosti s touto exekučnou činnosťou mu vznikol nárok na úhradu odmeny v sume 17 071,71 €, ktorej sa voči povinnému z exekúcie sťažovateľ domáhal vydaním exekučného príkazu zo 6. júna 2008 na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu povinného v Slovenskej sporiteľni, a. s. (ďalej len „banka“). Banka však uvedený exekučný príkaz nerealizovala, preto sa sťažovateľ domáhal svojho nároku na zaplatenie uvedenej sumy voči banke podaním poddĺžnickej žaloby v zmysle § 103 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný

poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 44 C 103/09 zo 16. decembra 2009 žalobu sťažovateľa zamietol z dôvodu nedostatku jeho aktívnej legitímácie na jej podanie, pričom na základe odvolania sťažovateľa bol predmetný rozsudok okresného súdu potvrdený aj rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 44/2010 z 21. apríla 2010.

Sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta arbitrárnosť rozhodnutia krajského súdu, pretože je presvedčený, že v konaní o poddĺžnickej žalobe, ktorú podal proti banke bol, a je oprávnenou osobou, pretože sa domáhal zaplatenia odmeny, ktorá mu za výkon exekučnej činnosti patrila, a preto podľa jeho názoru mal v tejto veci postavenie oprávneného.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Formálnym interpretačným prístupom a reštriktívnym výkladom ust. § 103 Exekučného poriadku porušovateľom, podľa ktorého za oprávneného podať poddĺžnicu žalobu nemožno považovať súdneho exekútora vtedy, keď predmetom poddĺžnickej žaloby je jemu patriaca odmena bol sťažovateľovi odmietnutý prístup k súdu a bolo porušené jeho právo vlastniť majetok.

Vzhľadom na skutkový stav, z ktorého je zrejmé porušenie procesných povinností banky, mala byť sťažovateľovi poskytnutá ochrana súdom prostredníctvom ústavne konformného extenzívneho výkladu ust. § 103 Exekučného poriadku s použitím analógie. ...

Použitím „argumentum ad absurdum“ vedie porušovateľov ústavne nekonformný výklad ust. § 103 Exekučného poriadku k nepostihnuteľnosti bánk svojvoľne porušujúcich príkazy na začatie exekúcie a exekučné príkazy. Ak by totiž uvedené subjekty rešpektovali exekučné príkazy len čo do úhrady pohľadávky oprávneného a neuhrádzali by trovy exekúcie napriek tomu, že by povinný na ich úhradu finančnými prostriedkami disponoval a za predpokladu, že povinný nemá iný majetok, súdny exekútor by nikdy nemohol vymôcť od povinného trovy exekúcie a proti subjektu, ktorý nerešpektoval vydané exekučné príkazy by neexistoval žiaden právny prostriedok donútenia nápravy takéhoto stavu a koniec koncov, i prevencie.»

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a prístup k súdu zakotvené v článku 6 prvá veta Dohovoru, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo vlastníť majetok zakotvené v článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo nebyť zbavený majetku zakotvené v článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru bolo rozsudkom Krajského súdu v Bratislave vo veci s p. zn. 7 Co 44/2010-71 a postupom, ktorý mu predchádzal, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Bratislave pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7 Co 44/2010-71 zo dňa 21. 4. 2010 a vracia vec Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Porušovateľ je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za krajský súd jeho podpredseda listom sp. zn. Spr. 3398/2011 z 28. júla 2011 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu krajského súdu listom z 9. augusta 2011.

2.1 Podpredseda krajského súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

«V rámci senátu „7Co“ bola vec podľa dohodnutého kľúča pridelená JUDr. R. B., prerokovaná bez nariadenia pojednávania vo veci podľa ustanovenia §214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 21. 04. 2010. Senát posúdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením. Napriek tomu v odôvodnení rozsudku sú uvedené ďalšie, resp. spresnené dôvody na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Co 44/2010-71 zo dňa 21. 04. 2010, považuje senát „7 Co“ za vecne správny.

Pri posudzovaní a rozhodovaní vo veci tak súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom, bola na zistený skutkový stav, správne aplikovaná konkrétna právna norma (Exekučný poriadok), pričom interpretáciu tohto zákona v prerokovanej veci považujem za správnu. Právny názor odvolacieho súdu je jasne vyslovený v odôvodnení rozsudku, na ktoré poukazujem.

Posúdenie ďalších otázok, vyplývajúcich z ústavnej sťažnosti sťažovateľa - JUDr. M. B., je vo výlučnej kompetencii Ústavného súdu Slovenskej republiky.

... Krajský súd v Bratislave... netrvá na ústnom prerokovaní veci pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.»

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu krajského súdu okrem iného uviedol:

„Sťažovateľ oznamuje, že... súhlasí s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu (sťažnosti) sťažovateľa.

Porušovateľ vo svojom vyjadrení nepoukázal na žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť ústavno-právnu argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v jeho predchádzajúcich podaniach v tomto konaní. Sťažovateľ v žiadnom prípade nemôže súhlasiť so záverom porušovateľa, podľa ktorého pri posudzovaní a rozhodovaní vo veci tak súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom, bola na zistený skutkový stav správne aplikovaná a interpretovaná konkrétna právna norma (Exekučný poriadok), práve naopak, aplikáciou a interpretáciou uvedenej právnej normy bolo porušené ústavné právo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a ústavno-procesný princíp vyplývajúci z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia označených základných práv a práv zaručených v ústave, dohovore i dodatkovom protokole.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 44/2010 z 21. apríla 2010 došlo k porušeniu základného práva a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a v ich spojení tiež k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu. K porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť tým, že krajský súd podľa sťažovateľa dospel k arbitrárnym a svojvoľným záverom o tom, že na podanie poddžníckej žaloby podľa § 103 Exekučného poriadku nie je sťažovateľ ako súdny exekútor aktívne legitimovaný.

V uvedených súvislostiach ústavný súd predovšetkým konštatuje, že nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je, alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07).

Krajský súd sťažnosťou napádaný rozsudok odôvodnil takto:

„Odvolačný súd preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), túto prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), keďže pre nariadenie pojednávania neboli dané zákonné podmienky vyplývajúce z ustanovenia § 214 ods. 1 O. s. p. (nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, súd prvého stupňa nerozhodol podľa ustanovenia § 115a O. s. p. bez nariadenia pojednávania, nariadenie pojednávania nevyžadoval dôležitý verejný záujem). Rozsudok verejne vyhlásil dňa 21. 4. 2010 (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O. s. p.).

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, pretože je vo výroku vecne správny a keďže sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, ako správnymi dôvodmi, rozsudok odvolacieho súdu už iné dôvody neobsahuje (§ 219 ods. 1, ods. 2 O. s. p.)

K poukazu navrhovateľa na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky odvolací súd uvádza, že tento sa zaoberal otázkou priznania dane z pridanej hodnoty v rámci náhrady trov konania súdnemu exekútorovi s tým, že súdny exekútor sa považuje za účastníka konania pre ten úsek konania, v ktorom sa rozhoduje o jeho nároku na náhradu trov konania. Uvedeným nálezom tak nemožno odôvodňovať aktívnu legitimáciu navrhovateľa v predmetnej veci.

Podľa § 37 ods. 1 Exekučného poriadku účastníkmi konania sú oprávnený a povinný, iné osoby sú účastníkmi len v tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

Podľa § 103 Exekučného poriadku ak banka nepostupuje tak, ako jej to ukladajú ustanovenia § 95, 96 ods. 3, § 97, 98 a 99, môže sa oprávnený na súde domáhať, aby mu banka zaplatila sumu, na ktorú by mal právo, keby banka postupovala správne, a to aj vtedy, keď už na účte povinného nie je dostatok prostriedkov.

V zmysle § 37 ods. 1 Exekučného poriadku je teda oprávnený účastníkom exekučného konania, pričom súdny exekútor je takýmto účastníkom len pri rozhodovaní súdu o trovách exekúcie. Osoba oprávneného je tak odlišná od osoby súdneho exekútora, keď Exekučný poriadok v žiadnom štádiu exekučného konania neoznačuje osobu súdneho exekútora pojmom oprávnený. Nakoľko § 103 Exekučného, poriadku upravuje možnosť domáhať sa zaplatenia sumy proti banke len pre oprávneného, súdny exekútor nemá aktívnu legitimáciu na uplatnenie si uvedeného nároku. Pre jednoznačnosť procesného postavenia osôb oprávneného a súdneho exekútora nemožno uvedené ustanovenie aplikovať na možnosť súdneho exekútora domáhať sa uvedeného nároku ani analogicky.“

Z citovanej časti rozhodnutia vyplýva, že krajský súd založil svoje rozhodnutie na argumentácii okresného súdu, ktorú posilnil ešte poukazom na skutočnosť, že súdny exekútor nie je v žiadnej časti Exekučného poriadku označený ako osoba oprávnená v exekučnom konaní, a keďže ustanovenie § 103 Exekučného poriadku priznáva právo podať poddĺžnícku žalobu iba oprávnenému z exekúcie, súdny exekútor teda nemá aktívnu legitimáciu na jej podanie.

Podľa § 200 ods. 1 Exekučného poriadku trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie (§ 196). Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku.

Podľa § 196 Exekučného poriadku za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Ak je exekútor platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa osobitného zákona, zvyšuje sa jeho odmena o daň z pridanej hodnoty.

Podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku náklady podľa § 196 uhradza povinný.

Podľa § 197 ods. 2 Exekučného poriadku exekútor môže požadovať od oprávneného primeraný preddavok na odmenu a na náhradu hotových výdavkov.

Podľa § 103 Exekučného poriadku ak banka nepostupuje tak, ako jej to ukladajú ustanovenia § 95, § 96 ods. 3, § 97, § 98 a § 99, môže sa oprávnený na súde domáhať, aby mu banka zaplatila sumu, na ktorú by mal právo, keby banka postupovala správne, a to aj vtedy, keď už na účte povinného nie je dostatok prostriedkov.

V súvislosti s danou vecou ústavný súd v prvom rade poukazuje na pojmový a aj významový rozdiel medzi platením trov konania a náhradou trov konania. Pokiaľ ide o platenie trov konania, tak trovy akéhokoľvek civilného konania, teda aj exekučného konania znáša každý účastník tohto konania sám zo svojho, t. j. inými slovami, každý účastník konania si svoje trovy (náklady) konania platí sám zo svojho a až následne po zaplatení trov konania prichádza na rad otázka náhrady, resp. akéhosi preplatenia účastníkom konania už zaplatených, resp. vynaložených trov.

Z citovaných ustanovení Exekučného poriadku rovnako vyplýva, že trovy exekučného konania platí, resp. znáša v prvom rade oprávnený z exekúcie, od ktorého má súdny exekútor napr. právo požadovať predbežne aj „zaplatenie“ preddavku na tieto svoje trovy (§ 197 ods. 2 Exekučného poriadku), alebo sa môže domáhať od oprávneného zaplatenia všetkých nevyhnutných trov exekúcie (§ 203 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku). Až následne má, tak ako to je uvedené v druhej vete § 200 ods. 1 Exekučného poriadku, oprávnený aj exekútor nárok na „náhradu“ trov, ktoré už boli vynaložené na účelné vymáhanie nároku, pričom podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku tieto náklady „uhrádza“ (nie platí, pozn.) povinný.

Z uvedeného je teda nepochybne zrejmé, že trovy exekučného konania vynaložené na vymoženie oprávneného nároku oprávneného v prvom rade znáša, resp. platí sám oprávnený zo svojho, od ktorého sa teda môže súdny exekútor predovšetkým domáhať ich zaplatenia za to, že pre oprávneného tento jeho oprávnený nárok vymohol. Až následne má oprávnený (kvázi veriteľ) právo na náhradu ním už vynaložených trov a to od povinného (kvázi dlžník), pričom v prípade vymoženia pohľadávky oprávneného prikázaním z účtu povinného v banke sa v podstate prenáša povinnosť platiť oprávnenému z povinného (dlžník) na jeho banku (poddlžník). Z tohto hľadiska je logickým záverom aj ustanovenie

§ 103 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého je explicitne práve oprávnenému priznané právo domáhať sa proti banke (poddĺžníckou žalobou) zaplatacia toho, čo oprávnený vynaložil zo svojho, hoci tak urobiť nemusel, keby banka (ako poddĺžník) postupovala v súlade s ustanoveniami Exekučného poriadku.

Z uvedeného hľadiska tak podľa názoru ústavného súdu nemožno závery krajského súdu považovať za svojvoľné, predčasné, arbitrárne, resp. za také, ktoré by odporovali podstate a zmyslu aplikovaných právnych noriem.

Ústavný súd už aj v minulosti konštatoval, že všeobecný súd nemôže porušiť základné právo a právo na spravodlivé súdne konanie, ak postupuje v súlade s účinnou právnou normou.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil, že napádaným rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Co 44/2010-71 z 21. apríla 2010 nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, a v spojení s nimi teda ani k porušeniu základného práva a práva vlastníť majetok, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Nad rámec, v súvislosti s rozhodnutím ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 182/06, ktorého sa sťažovateľ argumentačne dovoláva, ústavný súd konštatuje, že predmetom tohto konania ústavného súdu bolo exekučné konanie (exekučná spisová značka „Er“, pozn.) sp. zn. 9 Er 126/04, v ktorom všeobecný súd rozhodoval o sporných trovách súdnej exekútorky. V tomto konaní Exekučný poriadok nepochybne bez ďalšieho priznáva súdnemu exekútorovi postavenie účastníka konania (druhá veta § 37 Exekučného poriadku). V konaní o sťažnosti sťažovateľa však predmetom konania ústavného súdu nie je exekučné konanie o trovách súdneho exekútora, ale konanie o žalobe o plnenie – o tzv. poddĺžníckej žalobe (spisová značka „Co“, pozn.) sp. zn. 7 Co 44/2010, ktorou sa v zmysle Exekučného poriadku iba oprávnený z exekúcie môže domáhať voči banke plnenia všetkých nárokov (nielen trov exekútora, pozn.), na zaplatacie ktorých by mal nárok, resp. ktoré nároky by mu patrili alebo ktoré by nemusel vynakladať zo svojho, keby banka konala v súlade

s Exekučným poriadkom. Vzhľadom na uvedené v obidvoch prípadoch ide o dve rozdielne a vzájomne nesúvisiace konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2011